

Brevet til Statsministeren

Statsministeren for Kongeriget Danmark
Christiansborg
PrinsJørgensGård 11
1218 København K

Åbent brev

Polar-Routen e.V.

Internationale Vereinigung für
Wandern und Naturschutz in Grönland

www.polarrouten.net

Kære Statsminister,
Kære fru Mette Frederiksen,

11/juni 2022

I seks år har vandrere i Grønland forsøgt at redde Arktis mest berømte vandresti, "Arctic Circle Trail" eller "Polar Route", fra at blive ødelagt af anlæggelsen af en meningsløs ATV-vej, uden at deres bekymringer er blevet hørt på nogen måde. Alene inden for de sidste tre år har UNESCO/HWC sendt en anmodning til Deres regering om at undersøge, om denne region bør optages på listen over verdensarv i fare. Indtil videre har Deres kulturministerium imidlertid ikke reageret. Vi som ansøgere har ikke engang modtaget en kvittering for modtagelsen. I stedet gøres der imidlertid bestræbelser på at skabe et fait accompli. Om en måneds tid vil byggeriet måske begynde på den sidste del af vejen, ruten gennem Nerumaq-dalen, hvilket vil betyde afslutningen på Arctic Circle Trail/Polar Route.

Hvis alle breve og andragender på papir skulle forblive ubesvarede, har jeg lovet medlemmerne af foreningen og vandrerne på Arctic Circle Trail, at min sidste udvej vil være at bruge min nøgne krop som mit mest værdifulde pergament og skrive vores anmodning på den i håb om, at den i det mindste vil blive læst*. Jeg må nu indfri dette løfte i lyset af truslen om vejbyggeri gennem Nerumaq-dalen. Hvis jeg ikke holdt dette løfte, ville jeg skamme mig langt mere over det end over at blive afbilledet nøgen i offentligheden.

Jeg opfordrer til et midlertidigt stop for byggeriet og en grundig undersøgelse.

Med venlig hilsen

Dr. Frieder Weisse

*) om billedet, klikk her www.polarrouten.net/dl/pictureda.php

Oversættelse fra grønlandsk:

Overskrift: „Usædvanligt brev til statsministeren“

på kroppen: „Red Arctic Circle Trail fra at blive ødelagt af ATV-vejen“

knap: „ATV-vej er noget vrøvl“

Download dette PDF: <http://www.polarrouten.net/dl/letter-stm-da.pdf>

Download engelsk PDF: <http://www.polarrouten.net/dl/letter-stm-en.pdf>

Download tysk PDF: <http://www.polarrouten.net/dl/letter-stm-de.pdf>

Bilag - om baggrunden for det åbne brev til den danske statsminister

(Brug linkene i dette PDF-dokument til at få adgang til dokumenter, der er relevante for emnet.)

Vores appel til Kongeriget Danmarks statsminister er bevidst kortfattet. Hvis du gerne vil vide mere om baggrunden, kan du finde et resumé her, men det indeholder også links til andre dokumenter om vores forenings aktiviteter for at beskytte vandrestien mellem Kangerlussuaq og Sisimiut og den verdensarvsliste, som stien krydser.

Vi er en lille forening med et stort mål, som blev grundlagt i 2011 på "Arctic Circle Trail", den mest berømte vandresti i Arktis i Grønland, som faktisk hedder "Polar Route" ligesom vores forening. Grundlæggelsen skete i god forståelse og i samråd med Sisimiut kommune (nu sammenlagt med Qeqqata kommune) med henblik på at organisere et bidrag fra vandrerne selv til bevarelsen af denne unikke vandresti. Da campingpladsen i Kangerlussuaq, der ligger lige ved siden af Grønlands internationale lufthavn og drives af et turismeselskab, blev lukket, vandt vi efter langvarige bestræbelser (som den eneste interesserede part) buddet om at genåbne campingpladsen i Kangerlussuaq i sensommeren 2015. En af de første opgaver, vi satte os for tiden efter genåbningen i sommeren 2016, var den første og hidtil eneste optælling af vandrere på "Arctic Circle Trail", fordi dette var meget vigtigt for alle planer om at bevare denne sti. Og med 1.290 vandrere i 2016 var dette antal mere end dobbelt så højt som det højeste skøn indtil da. (Rapporten om optællingen: www.polarrouten.net/dl/census2016.pdf)

Denne nye start blev dog overskygget af en anden begivenhed på det tidspunkt. I november 2015 blev vi - som den nye operatør af campingpladsen og som en institution, der er engageret i at bevare stien - informeret af den daværende turistchef i Sisimiut om, at kommunen havde besluttet at etablere en vej for ATV'er mellem Sisimiut og Kangerlussuaq. En del af vandrestien (den del, der går gennem Nerumaq-dalen, ca. en tredjedel af hele vejen) ville så give plads til ATV-vejen; men vi skulle ikke være bekymrede, for vandrestien ville blive flyttet til en sydlig rute forbi Sarfannguut. Et kig i den mest populære vandretursguide for "Arctic Circle Trail" indeholdt imidlertid en klar advarsel mod at afvige fra den (tidligere) markerede rute og vælge denne sydlige rute, fordi den ikke blot ville være ubehagelig og ikke særlig velegnet til vandring, men på visse steder endda livstruende (www.polarrouten.net/dl/act-outdoor.pdf). Andre oplysninger bekræftede os i denne henseende. Derfor syntes vi, at den foreslåede omlægning af vandrestien via den sydlige rute var et forsøg på at skjule, hvordan vandrestien ville blive ofret til fordel for ATV-vejen.

Sammen med de første statistikker over antallet af vandrere gennemførte vi derfor også en undersøgelse af, hvordan vandrere vurderede den besluttede anlæg af ATV-vejen. Der var fem vurderinger at vælge imellem, fra "horrible" til "not correct", "neutral" og "correct" til "excellent". Langt over 90 % af svarene var "horrible", kun nogle få vandrere ville være mere høflige og stemte på "not correct". Men vandrerne var ikke tilfredse med blot denne afstemning. Derfor blev der i samråd med vandrerne i begyndelsen af juli 2016 udarbejdet en tresproget (dansk, engelsk og tysk) underskriftsindsamling med titlen "Memorandum". I dette andragende til kommunen blev det foreslået at give afkald på at anlægge en ATV-vej og i stedet etablere en bådlinje, som den havde eksisteret nogle få år tidligere. Ved slutningen af sæsonen var der indsamlet 214 underskrifter, nogle så sent som i 2017, og med 300 underskrifter blev andragende lukket. Sammen med evalueringsresultatet af optællingen blev andragende sendt med posten til vores kontaktperson i kommunen, den daværende vicedirektør, i begyndelsen af 2017. (teksten til memorandummet på dansk: www.polarrouten.net/dl/memorandum-da.pdf og på dansk, engelsk og tysk: www.polarrouten.net/dl/memorandum-3l.pdf). I efteråret 2017 var der en længere debat i kommunalbestyrelsen om vejbyggeriet og relaterede spørgsmål, hvorom der også blev offentliggjort et referat på kommunens hjemmeside (www.geqqata.gl) med vedhæftede dokumenter. Det viste, at vores andragende, "memorandummet", ikke var blevet forelagt for det lokale parlament. Vi har aldrig modtaget et svar på vores andragende fra kommunen.

Omtrent samtidig med at jeg sendte "census", den første optælling af vandrere på Arctic Circle Trail, og "memorandum", vores andragende, til kommunen, blev der af den danske regering, som også repræsenterer Grønland, indgivet en ansøgning til UNESCO's Verdensarvscenter (WHC) om at opføre det område i Vestgrønland, som Arctic Circle Trail krydser, og som ATV-vejen snart også vil krydse, på Verdensarvslisten som et 4.200 år gammelt kulturlandskab. Da jeg ankom til Kangerlussuaq i juni 2017, hvor jeg skulle forvalte campingpladsen, fik jeg også et eksemplar af denne ansøgning, som var blevet trykt som bog (ISBN: 978-87-87519-86-1). Teksten kan dog også downloades som en PDF-fil fra internettet (www.polarrouten.net/dl/aasivissuit-nipisat_final.pdf). Ansøgningen blev udarbejdet af et udvalg under ledelse af ovennævnte vicedirektør i kommunen. Med denne ansøgning til UNESCO blev problemet løftet op på et nyt niveau. Da der under mit ophold i Grønland i sommeren 2017 forventedes en delegation fra UNESCO for at høre om det planlagte verdensarvsprojekt, sendte jeg et brev til denne delegation (www.polarrouten.net/dl/unesco-info.pdf), som jeg vedhæftede dokumenter om emnet.

Som formand for Polar-Routen e.V. havde jeg nu til opgave at skrive indlæg til regeringen og parlamentet i Grønland, til den danske regering som kontraktpartner for UNESCO og til UNESCO selv (www.polarrouten.net/dl/apl2018-02-12.pdf). Vi har ikke modtaget noget svar på dette brev fra den danske delegation, som var UNESCO's forhandlingspartner. Som NGO i registreringsproceduren var vi ganske vist ikke forhandlingspartner for UNESCO's Verdensarvscenter (WHC), men kun Kongeriget Danmarks delegation som kontraktpartner for UNESCO. Men i det mindste rejste WHC vores bekymringer i forhandlingerne med den danske delegation. Efter

optagelsen på verdensarvslisten offentliggjorde UNESCO forhandlingsprotokollerne. Vi erfarede, at den danske delegation under forhandlingerne afviste vores bekymringer om anlæggelsen af ATV-vejen med en kortfattet, men desværre ikke saglig bemærkning: " There are absolutely no plans to upgrade the Arctic Circle Trail to any kind of ATV or dirt road." (<http://whc.unesco.org/en/documents/163908>). Og desværre kunne vi i henhold til UNESCO's vedtægter ikke deltage i denne debat og gøre rede for det hele. I sommeren 2018 fik jeg i Grønland at vide, at det var blevet besluttet at opføre området på listen over verdensarv.

Men det havde også ændret vores status, for hvis en registreret verdensarvsejendom er truet, f.eks. af et transportprojekt som ATV-vejen, så har en ikke-statslig organisation som vores forening ret til at kræve en vurdering af denne trussel af UNESCO's WHC. I forbindelse med et andet kulturlandskab, Elbedalen nær Dresden, hvor Waldschlößchen-broen blev bygget, hvorved kulturlandskabet blev afskåret, beordrede UNESCO, at det blev slettet fra listen over verdens kulturarv. Waldschlößchenbrücke var trods alt et transportobjekt med en hånd og en fod og ikke et så tåbeligt objekt som ATV Road i Vestgrønland. Og hvis lighedsprincippet skulle overholdes i nogen grad, bør de grunde, der er blevet anerkendt i forhold til Elbedalen, også gælde for Inuit-jagtområdet i Vestgrønland. Derfor indsendte vores forening i maj 2019 en anmodning til UNESCO's WHC (download: www.polarrouten.net/dl/AplLoWHiD.pdf) om at indlede en revisionsproces med henblik på optagelse af denne verdensarvsområde på listen over verdensarv i fare. Da jeg var i Grønland i sommeren 2019, fik jeg der et foreløbigt svar (via e-mail i form af en PDF-fil: www.polarrouten.net/dl/whc-antwort.pdf) fra WHC-sekretariatet om, at WHC havde besluttet at henvise den ansøgning, som vi havde indsendt til Danmark som partsstat, dvs. til det danske Kulturministerium, til videre behandling. Som man siger: WHC havde således gjort ræven til gartneren. Som det fremgår af vores redegørelser på vores hjemmeside, er vi naturligvis også imod dette. Det svar, vi hidtil har fået fra det danske kulturministerium, som er den institution, der nu er ansvarlig på UNESCO's vegne, kan sammenfattes med ét ord: INTET.

I stedet er der imidlertid blevet skabt et fait accompli. I juli 2020 godkendte Grønlands centralregering, som i et halvt århundrede havde afvist vejprojektet som upraktisk og uoverkommeligt, anlæggelsen af en ATV-vej, men med en enkelt begrænsning. Vejen må ikke bygges fra Kangerlussuaq til Sisimiut, men kun til fjorden Kangerluarsuk-Tulleq, som er adskilt fra selve Sisimiut af en ca. 600 m høj høj højbjerg, der omkranser byen i en halvcirkel. Grunden hertil er at beskytte Sisimiuts drikkevandsforsyning.

Da der for ca. syv år siden blev offentliggjort en artikel på Qeqqata Kommunes hjemmeside for at introducere planen om en ATV-vej i diskussionen, begyndte den med ordene:

"En ATV-bane mellem Sisimiut og Kangerlussuaq vil være det første skridt på vejen mellem Sisimiut og Kangerlussuaq. En ATV-bane kan sandsynligvis ikke være åben hele året som en vej, dels fordi tøvejr i maj/juni ville ødelægge naturen, dels fordi det ikke er økonomisk muligt at holde banen fri for sne om vinteren. Men en ATV-bane ville give et enormt løft til turismen og transporten mellem Sisimiut og Kangerlussuaq om sommeren.

...

Den tidligere Sisimiut kommune og den efterfølgende Qeqqata kommune har udtrykt ønske om at færdiggøre en vej mellem Sisimiut og Kangerlussuaq. Det er blevet anslået, at en ubefæstet grusvej med to spor ville koste mellem 300 og 500 millioner kroner, hvilket er uoverkommeligt økonomisk.

Som et alternativ anses det for muligt for kommunen at begynde at anlægge en ATV-bane, som med tiden kan udvides til en vej."

(Kilde: https://www.geqqata.gl/Emner/Om_kommunen/Kangerlussuaq_vej?sc_lang=da . tekst på: www.polarrouten.net/dl/atv-road-da.pdf)

Dette citat henviser til den strid, der strakte sig over ca. 50 år mellem politikere i Sisimiut/Qeqqata kommune, som krævede, at vejen skulle bygges, og centralregeringen (først Grønlandsministeriet i København, derefter regeringen i Nuuk), som havde afvist at bygge en sådan vej som spild af penge. Anlæggelsen af ATV-vejen blev præsenteret som et kompromis. Det blev imidlertid forklaret til lokalbefolkningen, især de 500 indbyggere i Kangerlussuaq, at ATV-vejen kun ville være en første etape, som skulle følges op af en rigtig vej. Dermed ville der blive etableret en forbindelse for passager- og godstrafikken med resten af Grønland, uafhængigt af flytrafikken, som var ophørt lidt over et årti tidligere, da skibsforbindelsen mellem Kangerlussuaq og Sisimiut blev afbrudt.

Men hele argumentet er ikke entydigt. Det koster ikke mindre at opgradere en ATV-vej uden asfalt mellem Kangerlussuaq og Sisimiut til en rigtig vej med asfalt end at bygge en rigtig vej. Men hvis sidstnævnte ikke er overkommeligt, er førstnævnte heller ikke overkommeligt. Ud over dette økonomiske argument mod ATV-vejen og udsigten til at opgradere den til en rigtig vej er der et andet argument i ovennævnte godkendelsesbekendtgørelse: En vej fra Kangerlussuaq kun til Kangerluarsuk-Tulleq-fjorden, som - som en betingelse for godkendelse i godkendelsesbekendtgørelsen - ikke må fortsætte til Sisimiut, ville være fuldstændig ubrugelig som transportforbindelse.

Som jeg fik at vide af en person fra Kangerlussuaq i sommeren 2020, var starten på projektet med ATV-vejen tilsyneladende en stor fiasko, som ikke havde bragt noget som helst i nærheden af det, der var blevet lovet før. Det var f.eks. blevet meddelt, at der

forventedes at blive bygget 800 m vej om dagen. Det faktiske byggearbejde var (heldigvis) langt mindre end dette. Tilsyneladende var ledelsen af vejbygningsprojektet under stort pres. Sandsynligvis af denne grund blev der offentliggjort en engelsksproget artikel om vejen i et magasin af 30.11.2020 (<https://polarconnection.org/arctic-circle-road/>), som angiveligt gengiver et interview med borgmesteren i Qeqqata, Malik Berthelsen, under titlen "The Arctic Circle Road: The Road to Freedom?". Artiklen begynder med et billede af ATV-vejens begyndelse, som jeg har gengivet nedenfor til venstre. Til højre ses et foto af samme sted, som jeg selv tog i sommeren 2021.

Kilde: <https://polarconnection.org/arctic-circle-road/>

© Frieder Weisse, Kangerlussuaq, 2021 "Road to Freedom?"

Nogle gange kan et enkelt billede tale mere klart end en lang teknisk artikel. Billedet ovenfor til højre viser i det mindste meget tydeligt, at den ATV-vej, der er under opførelse, ikke er en "vej til frihed", at den heller ikke er et aktiv for verdensarvsområdet, og at det vil være et stort tab, hvis stien bliver fjernet, hvis den bliver bygget.

Jeg vil gerne sende Dem et link (https://www.qeqqata.gl/emner/om_kommunen/arcticcircleroad?sc_lang=da) i slutningen af denne vedhæftede fil til en reklamebrochure, der er produceret med store omkostninger, og hvis dansk titel er "Turismeudvikling via Arctic Circle Road": www.polarrouten.net/dl/turismeudvikling_via_acr.pdf, og som forsøger at udnytte denne enestående region økonomisk på en ubarmhertig måde. Det faktum, at det mål, der forfølges heri, nemlig anlæggelsen af ATV-vejen, praktisk talt betyder afslutningen på vandrestien, som den stadig eksisterer, har ikke forhindret forfatteren i at rose netop denne vandresti i det første kapitel (side 4) som "Arktis' Camino". Og der finder du også sætningen: "En tysk vandreentusiast har vandret på Arctic Circle Trail hvert år i de sidste 10 år." Det er mig. Brochuren forsøger således stadig at udnytte mit engagement i at bevare Arktis' vigtigste vandresti til at ødelægge den. Jeg håber at kunne sætte en stopper for dette forsøg ved at offentliggøre mit "Åbne brev". F.W.

"Polar-Routen e.V. - International forening for vandring og naturbeskyttelse i Grønland".
Adresse i Grønland: Campingplads - 3910 Kangerlussuaq - Telefon: 0299 - 22 33 33 99
Adresse i Tyskland: Polar-Routen e.V. - Postboks 390 112 - D-14091 Berlin
E-mail: info@polarrouten.net Internet: www.polarrouten.net